

Sytze van der Zee: 'Pijn' Een biografie. Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam 2012
ISBN 9789023457640 (Pijn/ Ziekte Algemeen/ AG/PO/1) Zie ook:
www.uitgeverijdebezigebij.nl

Soort boek/ziekte/stijl: Boek van 427 pagina's, een biografie van pijn, waarin Sytze van der Zee ingaat op de stand van zaken bij de behandeling van pijn, een relatief jonge discipline binnen de geneeskunde. Hij begon aan dit boek nadat hij zelf in 2005 een maagperforatie had gehad. In het boek staat een brede waaier aan informatieve stukken over pijn, geschiedkundige paragrafen en interviews met verschillende deskundigen en ervaringsdeskundigen. Aan bod komt hoe met pijnbeleving wordt omgegaan, door patiënten en anderen. Een overzichtboek, waarin vele meningen over pijnbeleving, manieren van behandeling en vormen van pijnbeleving aangetipt worden.

Over de schrijver: Sytze van der Zee (1939) werd geboren in Hilversum. Hij werkte jarenlang als journalist en begon in 1963 bij het Nieuw Utrechts Dagblad. Daarna werkte hij via het Algemeen Handelsblad voor het werd NRC Handelsblad als correspondent in Bonn, Brussel en Washington. Ook was hij adjunct-hoofdredacteur van Elsevier en hoofdredacteur van Het Parool. Hij publiceerde diverse boeken, waar moord of oorlog een rol in spelen.

Korte beschrijving: Sytze van der Zee begon aan dit boek omdat hij zelf in 2005 een maagzweer had gehad en daardoor een maagperforatie kreeg. Hij voelde daarbij minder pijn, dan de meeste andere mensen die een maagperforatie krijgen, werd er niet door gewaarschuwd. Dat maakte dat hij zich vragen stelde als wat is pijn? Hoe komt het dat de ene persoon veel meer pijn voelt dan de andere? Hoe wordt en werd pijn behandeld? Sytze van der Zee bestudeerde het fenomeen en bespreekt vele aspecten die bij pijnbehandeling en pijnbeleving een rol spelen. Relevant als je bedenkt dat 2,2 miljoen mensen, ouder dan twintig, chronische pijn hebben in ons land. Daarvan zijn er zes- tot achthonderdduizend mensen die dagelijks chronische pijn hebben waarvoor geen directe oorzaak bestaat. Of waarvan de oorzaak nog niet achterhaald is.

Pijnbestrijding is een relatief jonge discipline binnen de geneeskunde. Van der Zee schetst in het boek kort de geschiedenis van pijnbehandelingen, gaat in op hoe pijn functioneert, beschrijft de opkomst van pijnteams en pijnpoli. Daarnaast interviewt hij behandelaars en patiënten, gaat in op pijnbelevingen, ook bij dansers, fietsers, mensen die SM beoefenen, automutileren en levert reportages over een pijnpolikliniekcentrum en zelfhulpgroep.

Hij tipt in het boek bestaande discussies aan, over verschil in pijnbeleving tussen mannen en vrouwen, visies op ziekten, hebben ze een psychisch dan wel lichamelijke oorzaak, hoe kan/moet pijn momenteel behandeld worden, zijn er alternatieve manieren van pijnbehandeling en wat komt daarbij kijken.

Wat viel op: In dit lijvige boek behandelt van der Zee kort de geschiedenis van de pijn behandeling en benadrukt daarbij het belang dat de ontwikkeling van de poorttheorie heeft gehad op de moderne behandelingsmogelijkheden van pijn. Ook patiënten, en mensen met beroepen waarbij pijn een rol speelt vertellen hun ervaringen met pijn. Zo wordt duidelijk dat de ontwikkeling van pijnbehandelingen nog veel meer ontwikkeld zullen kunnen worden. Wie weet levert dat ook op dat, de

uitputtende vermoeidheid die daarmee gepaard gaat en het leven van pijnpatiënten ook sterk beïnvloedt, ook beter behandeld kan gaan worden.

Van der Zee tipt in het boek vele onderwerpen met betrekking tot pijn en pijnbeleving aan. Het is een generalistisch boek, er worden vele opvattingen en vooroordelen over pijn en pijnbelevingen besproken. Zo wordt de breedte van het veld beschreven.

Daarbij wordt ook duidelijk dat voortschrijdend inzicht nieuwe behandelingen op kunnen leveren, zoals dat ook bij de behandeling van de maagzweer is gebeurd, die Sytze van der Zee zelf heeft gehad. Tegenwoordig behandelt men deze ook met antibiotica, eerder werden psychische aspecten bij deze aandoening meer benadrukt. (<http://www.mlds.nl/ziekten/56/maagzweer/oorzaak/>).

Het boek bevat vele voorbeelden van verschillende vormen van pijn, en dat is ook de kracht van het boek: de vele aspecten die besproken worden. Het wordt ook duidelijk dat het zoeken naar en inzetten van de juiste pijn bestrijding nog wel even zal duren, hoewel er al veel winst is behaald.

Citaten: Pag. 58: ‘Hij dreef dan met een chirurgische hamer een vergulde ijspriem boven de oogbol onder het ooglid de schedel in en bewoog het instrument heen en weer in het voorhoofdsgedeelte van de hersenen. Als verdoving gebruikte hij elektroshocks. Freeman was direct of indirect bij meer dan 3500 ingrepen betrokken, onder meer in 1941 op de zuster van de latere president John F. Kennedy, de drieëntwintigjarige Rosemary. Volgens vader Joseph Kennedy had ze last van driftbuien en toonde te veel belangstelling voor jongens.’

Pag. 148: ‘Het gebrek aan erkenning van deze patiënten vindt hij wel zo tragisch. Ze worden vaak voor simulanten versleten, ook door hun eigen huisarts. Maar van het huisartsenbestand heeft volgens hem een groot deel geen pijnopleiding gehad, en de meesten zouden niet eens het verschil weten tussen neuropathische pijn en nociceptieve pijn, dus pijn bij weefselschade. In werkelijkheid zijn er heel weinig patiënten die bewust simuleren, benadrukt Wille.’

Pag. 152: ‘Het ergste was dat die vrouw me aanraadde te stoppen met de reguliere geneeskunde. Ik moest biologisch gaan eten en zij zou de spullen leveren. Weer een ander wilde dat ik al mijn eten in kokosolie zou klaarmaken. Het was hilarisch, maar je wordt er ook wanhopig van. Ik denk dat de alternatieven ons zo 20.000 tot 30.000 euro hebben gekost.’

Pag. 167: ‘Alexandra Radius: We klaagden vroeger niet over pijn. Het was onbestaanbaar dat je zei dat je een blessure had. Tegenwoordig praat iedereen over pijn.’

Pag. 241: ‘Ik vind het leven best zwaar. Ik ben iemand die alles zelf in de hand wil houden en gewoon een normaal leven wil leiden. Toch zijn er mensen die je proberen te betuttelen en zich met je bemoeien. Overbezorgd zijn, daar hou ik niet van.’

Pag.370: ‘We merkten dat artsen zelden met elkaar over het onderwerp praten. Ze spreken er met verpleegkundigen evenmin over. Een andere oorzaak is dat pijnbehandeling geen deel uitmaakt van het onderwijs aan beide beroepsgroepen. Het staat niet op de agenda van de opleiders, en dat is in de zorginstellingen in de dagelijkse praktijk merkbaar.’

Recensies/extra: <http://www.twenteutdekunst.nl/boeken/hoe-pijn-een-leven-lam-kan-slaan>

Hans van Beek: ‘(...) Wat opvalt is hoeveel leed in de loop van de tijd is veroorzaakt in een poging pijn te verzachten. Neurologen die maar zenuwen doorsneden of de Amerikaan Walter J. Freeman en zijn Operatie IJspriem. (...) Als ze al niet stierven, veranderden zijn patiënten in zombies. Die man heeft jarenlang zijn werk kunnen

doen. Is hij ook later niet veroordeeld? “Nee. Die Portugees heeft nog in 1949 de Nobelprijs gekregen voor zijn methode en ook Freeman is er nog jaren mee doorgegaan. Met een auto, de lobotomobiel, trok hij door Amerika langs klinieken en instellingen. Hij heeft de methode nog toegepast bij een zus van John F. Kennedy. Ze heeft tot het eind van haar leven in een inrichting gezeten. Op een gegeven moment is die methode veroordeeld als barbaars, maar Freeman heeft haar tot zijn dood verdedigd.” Wat verder opvalt in uw boek is de desinteresse van de medische wereld in pijnbehandeling. „Nog steeds lopen mensen daar tegen aan. Patiënten worden van het kastje naar de muur gestuurd, in plaats van naar een pijnpoli. Artsen weten nog steeds heel weinig van pijnbehandeling. Ze zien pijn dikwijls als symptoom, net als koorts. Maar acute pijn kan chronisch worden en dat verhinderen is nog onvoldoende doorgedrongen.” „Ik vertelde laatst een anesthesiologisch assistent dat ik een boek schreef over pijn en mensen met chronische pijn. Hij zei: 'Ah, gadverdamme, dat zijn verschrikkelijke mensen, allemaal van die querulanten.' Dan heb je er nog niks van begrepen. Vroeger, als iemand na een operatie klaagde over pijn, vonden artsen dat een loser. Zo denken nog veel van hen: 'Wat zeur je nou, we hebben je beter gemaakt.' Ook pijn na een operatie, daar kunnen ze vaak niks aan doen. Schei eens een keer uit, kom op, ga aan de slag.” (...) Opmerkelijk is inderdaad dat u acupunctuur op één lijn stelt met piskijken. U citeert: 'Acupunctuur is gefundeerd op het verschijnsel dat mensen met kiespijn hieraan kortdurend iets minder aandacht schenken als men hen met een hamer op de duim slaat.' (...) Maar toch. U citeert een Canadees onderzoek dat vrouwen beter tegen hitte kunnen door hun ervaring met warme pannen in de keuken, en mannen kunnen beter tegen elektroshocks omdat ze meer ervaring hebben met elektrische apparaten. Dat is toch een grap? „Dat onderzoek nam ik ook niet serieus. Er zijn de idiootste onderzoeken gedaan en daar promoveren mensen ook nog op.”

www.boekenwurmenpleeg.nl: ‘ (...) *Pijn* is een boeiend boek voor iedereen die zelf te maken heeft met pijn en er meer over wil weten. Maar ook voor mensen die in de gezondheidszorg werken en te maken krijgen met mensen die aan pijn lijden. ’

<http://www.gezond24.nl/video/bekijk/sytze-van-der-zee-schreef-boek-over-pijn.htm>